

Jan Wiener teď bude zlobit pánaboha

Zemřel plukovník Jan Wiener, voják, letec a bojovník, milovník žen a červeného vína. Muž s neuvěřitelným osudem a skvělým levým hákem.

Když jsem poprvé viděl Jana Wienera, táhlo mi na dvacet a jemu určitě na osmdesát a vypadal... skvěle. Sako s odznakem RAF, svetr jako do kabiny bombardéry, švihácký knír, žádná hůlka, žádný pupek a hlavně - věčný úsměv a jiskra v oku. A ten příběh! Vedl tehdy na FF UK seminář s všeobsáhným názvem Dějiny druhé světové války, ve skutečnosti nám prostě líčil svůj životaběh. Byl to vypravěč od boha. Raubíř z vážené židovské rodiny, který jako kluk do tehdejšího kina v Dlouhé třídě (dnes klub Roxy) propašoval zrcadlově napsaný a z kartonu vystřižený nápis PRDEL a v pravou chvíli ho soupl před promítačku, čímž ovšem hrubě narušil projekci a byl vyveden. Krasaveček, který své panictví ochotně daroval starší dámě, jež se rekreovala ve stejných lázních jako Janova babička a která mu za jeho výkon pořídila první dlouhé kalhoty. Sokol, který s tímhle spolkem seknul poté, co byl svědkem nechutného antisemitského výstupu svých spolubratří. Boxer a vůbec všestranný sportovec, který raději lítal venku, než aby seděl doma nad učením či snad Talmudem, jak by mu bývala prikazovala bohatá historie jeho rodiny. *Prostě jsme trochu zlobili*, opisoval většinou detaily svých dobrodružství před, během i po válce. Samozřejmě že vyprávěl především o trápení, kterým prošel, o věčných útěcích, smrti otce, které musel asistovat, fašistickém i komunistickém vězení, válce a mrtvých kamarádech, touze po pomstě, nenávisti k Němcům, s níž musel dlouho bojovat... Každou tragickou historiku přebil dvěma vtipnými, protože tragédie, kterým musel čelit, by ho, podle mého názoru, bez humoru semlely. Na to, co ho potkalo, svaly a úspěch u holek nestačí. Na to musel být Jan Wiener povaha mnohem hlubší, odolnější. Arnošt Lustig o něm v závěru společného a na festivalu

v Karlových Varech významného filmu *Bojovník* říká: *Většina lidí se narodí do normálních podmínek, být hrdina pro ně není přirozené, a když nastane výjimečná situace, nedokáží na ni reagovat. Wiener je ale rváč, bojovník. Je jiný než naprostá většina lidí.*

Wiener byl jiný i na prahu osmdesátky. *Kdo udělá tohle, tomu po přednášce zaplatím víno*, pronesl jednou furiantsky v kabinetu českých dějin a ozdobil svou přednášku jakýmsi sporem na rukách či jak se jeho prosná jmenovala, zkrátka opřel se o desku stolu a vzápětí s ní srovnal i své tělo, to vše jen za pomoci dlaní. Nejenže nikdo z nás něco tak fyzicky náročného nesvedl, my ani nevěděli, jak se tenhle cvik jmenuje. Jenže Wiener vstával každé ráno za rozbřesku a makal s činkami, což je v (české) akademické obci vzácné asi jako pověstný šafrán.

A tak jsem příště přinesl na půdu sloutné univerzity svůj boxovací pytel, drže jsme sejmuli traverzu, na kterou se bije poplach v případě požáru, pověsili pytel na uprázdněný hák, a zatímco z přednášek proudili budoucí magistři humanitních věd, profesor Wiener do něj sázel strašlivé údery a jen suše opakoval: *This is jab, this is left hook, this is right one...*, aby nám bylo jasné, jak úderům říká jí jeho zaoceánští idolové. A pak se šlo do vinárny, kde vzpomínal na svou roli sparringpartnera československých olympioniků, na holky a lesíky,

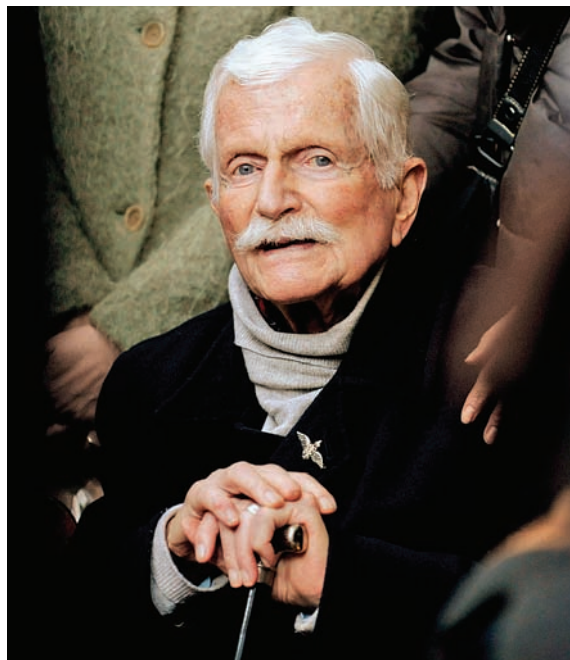

Foto: ČTK

kam je vodil, dokonce i v den voleb, na létání i mejdany mezi lety, na hospodské rvačky i na to, jak se do Prahy vrátil s šestiraňákem u boku, na ustřelený poslední článek jednoho prstu, který mu umožnil během nekonečných poválečných schůzí v jazykové škole, kde učil angličtinu, předstírat, že se dloube v nose, což vytáčelo přítomné bolševiky k nepřítomnosti. Pil červené, vyprávěl, smál se a pomalu, nenásilně do nás implantoval touhu být jako on, hrdina, a ne zbabělec, žádné bláto bez názoru a hrdosti, ale chlap, co se neptá, nehledá výmluvy, jedná jako ti filmoví hrdinové, přes jejichž svaly kdysi vztýčil svůj stručný a sprostý papundeklový nápis. Pro nás byl profesor Jan Wiener legenda. A legendy, jak známo, neumírají. Z těch se stávají hvězdy na nekonečné obloze.

Jan Biggles Hanzlík